

**МБДОУ «Детский сад «Кунчээн» с.Кюндяе
Сунтарского улус (район)
Республики Саха (Якутия)**

Проект «Луук».
Орто бөлөх.
(кылгас кэмнээх проект торуума 23.04-25.05).

Проегы оноро:
1 категориялаах иитээччи
Наумова Мария Николаевна

Проект «Луук».

Орто белех.

(кылгас кэмнээх проект торума 23.04-25.05).

Проегы онордулар орто белех иитээччилэрэ: Наумова Мария Николаевна, Созонова Марина Александровна. **Иитээччи кемелеееччүтэ:** Максимова Сахайаана Андреевна.

Проект кытгылаахтара: О5олор, иитээччилэр, терешпуттэр.

Проект керунэ: Билэн-керен чинчийээбин.

Проект сыала: О5о билэр-керер, чинчийэр дьобурун сайыннарыы. Кэтээн керуу. Уунээйи уунэр усуллубуйатын уерэтии (буор, сиик, сылаас, сырдык). Улэлиир дьобурун сайыннарыы.

Проект сорууга:

1. Бииргэ улэлиир, кэтээн керер, чинчийэр, уунээйини харайар дьобурун сайыннарыы.

2. Улэ араас керунун, улэбэ туттуллар тэриллэр араастарын билибиннэрии.

3. О5уруот астарын керунун, туьатын билии.

4. Айылбаба харыстабыллаах сыьыаны инэрии.

5. Тыл саппааьын байытыы.

Проект 1 этааба: Проект сыалын соруугун торумнааьын, терешпуккэ билибиннэрии. Септеех усуллубуйаны тэрийии (буору, иьити, олорор сирин бэлэмнээьин). О5олорго билибиннэрии, быраабылалары уерэтии.

Проект 2 этааба: Проегы улэбэ киллэрии. Луугу олордуу. Уерэх керуннэригэр киллэрии.

Проект 3 этааба: Тумуктуур аралдьыйы кизьээтэ. Хаартысканнан альбом оноруу. Кэтээн керуу тэтэрээти тэннээьин. Терешпуккэ, атын группа о5олоругар улэ тумугун кердеруу. Ууммут луугу быьан аска туттуу.

Презентация керуу: «О5уруот аьа хайдах уунэрий?»

Уерэх керуннэрин былаана:

1	Тылы сайыннарыы:	«Петушок и бобовое зёрнышко», «Важные дела» С. Михалков, сказка В. Осеевой «Сороки». Хартыынаннан кэпсээьин « Одуванчики » (Гербова В. В. Развитие речи в детском саду: Наглядно-дидактическое пособие. Для занятий с детьми 3-4 лет. – М.: Мозайка-Синтез, 2014). Таабырыннары таайыы, улэ туьунан ес хобьоннору аабан иьитиннэрии. Хобьон уерэтии: « Хатынчааным » Ариан Кондратьев.
2	Кэрэ эйгэ: Мэьийии	«Луук, луукчаан». Ытыс иьигэр тегурутэн луугу оноруу, енун сепке талыы, куех енеех пластилинынан луук тебетун сыьыарыы.
3	Сыьыарыы	« Биьиги ууннэрбит уунээйибит ». Бэлэм кырыллыбыт о5уруот астарын сыьыарыы.
4	Танан оноруу	« Дьиэм таьыгар о5уруот ». Бары бииргэ улэлиир, онорор дьобурун сайыннарыы. Лего оонньурунан хас биирдии о5о онорбут улэтин холбоон о5уруот оноруу.
5	Уруьуй	« Улэбэ туттуллар тэриллэр ». Бэлэм

		уруууйдамыт тутгуллар тэриллэри кыраасклаабын.
6	<i>Дидактической ооньуулар:</i>	Аптаах меееччук : « Обуруот астара », « Сибэккини таай », Остуол ооньуулар: « Ханнык уунээйи сэбирдэбэй », « Дьыл кэмин таай ». « Вершки и корешки », « Сад - огород ».
7	<i>Кэтээн керуу:</i>	«Уунээйи тутула» - «Уунээйи сайдыта, тарбаныта, уунуутэ» - «Уунээйи уунуутугэр септеех эйгэ». Тэтэрээткэ бэлиэтээбиннэр.
8	<i>Оруоллаах ооньуулар:</i>	« Дьэм таыгар обуруокка улэлибин », « Куорат уонна дэриэбинэ ».
9	<i>Эти- хааны эрчийи:</i>	Хамсаныылаах ооньуулар: « Тургэнник хомуй », « Ким элбэх моркубу олордор ». Эстафеталар.
10	<i>Тумукуур аралдьыйы</i>	Сценарий: « «Луук дьэ кэргэнигэр ыалдьыттаабын» Приложение №1

Тумук: Проект тумугунэн обо билиитэ ханаата, Уунээйи уунэр усулуобуйатын, обуруот астарын керунун биллилэр. Улэ араас керунун, улэбэ туттуллар тэриллэр араастарын биллилэр. Улэ керуннэрин дьыл кэммитэн уратыларын араара уэрэннилэр. Бииргэ улэлиир, кэтээн керер, кэпсиир дьобура, сайынна.

Приложение №1

Аралдьыйы сценарийа

«Луук дьэ кэргэнигэр ыалдьыттаабын»

Сыала: Обо билэр-керер, чинчийэр дьобурун чинэтии. Ыйдаабы проегы тумуктуур аралдьыйы.

Туттуллар тэриллэр: Проектор, экран, слайд оболор онорбут альбомнара, 2 обруч, 2 корзина, 2 тенниснай ракетка, обуруот астарын ооньуурдара, эрдэ онобуллубут куех луктаах салаат.

Оруоллар: Обонньор Лукаа, эмээхсин Лукерия, оболор луукчааннар.

Сааскылы киэргэтиллибит заал. Улахан группа оболоро ыалдьыттар. Оболор луук маскарад танаастаахтар.

Бытааччы: Утуе кунунэн оболор уонна бьиыги ыалдьыттарбыт бугун бьиыги эьиэхэ ый устата улэлээбит улэбитин кэпсээн, кердерен билибиннэриэхпит уонна араас интэриэбинэй ооньуулары ооньуохпут, боппуруостарга эппиэттиэхпит. Билигин экранна оболор хайдах уунээйилэрин олордубуттарын, харайбыттарын ону барытын тэтэрээккэ бэлиэтээн (ойууннан) испиттэрин холбоон альбом онорбуттарын керуехпут, билиэхпит. (слайд керуу). (керен бушпуттэригэр эбээ Лукерия киирэн кэлэр)

Лукерия: Утуе кунунэн кунду ыалдьыттар бьиыги луукчаан дьэ кэргэммитигэр ыалдьыттаан олооргутугар махтал! (Луук танаастаах оболор киирэллэр, скамейкаларга олоролор).

Оболор бары: бьиыги луукчаан дьэ кэргэммит быраабынныгар барыгытын ынырабыт, бьигинниин оонньоон-керулээн, ыллаан- туойун!

Лукерия: оболоор оттон бу эьээбит Лукаа ханна сүттэ, тугу кынан солото суох сылдара буолла? (обонньор киирэн кэлэр).

Обонньор Лука: оболоор быйыл дьэ элбэх да ууннээйини ууннэриэхтээх этим да уунэйим сизэмэлэрин булбакка сылдыабын. Миэхэ сизэмэлэрбин буларбар кемелеун эрэ.

(Икки хамаандаа арахсан кистэммит сиемэлэри булан абалаллар). Оо учугэй да оболор быйыл дьэ элбэх да элбэх уунээйи ололдор буоллум.

Обонньор Лука: эмээхсин мин быйыл ууннэрбит луугум набаа минньигэс.

Лукерия: обонньор хайдах буоллун луук миинньигэс буолар этэ дуо? Оннук да оболоор? (оболор эппиэттиллэр)

Обонньор Лука: быйыл луугум арааба маска дьэ элбэхтик уунэрэ дуу?

Лукерия: оболоор, кеннерун эрэ обонньор сепке этэр дуо? (оболор эппиэттэрэ).

Обонньор Лука: луугум набаа кыбыл буолара дуу? (оболор эмиэ кеннереллер).

Обонньор Лука: луугум фрукта дуо? (оболор эппиэттэрэ).

Обонньор Лука: луугум кыбын уунэр дуо? (оболор эппиэттэрэ).

Лукерия: оболор, мин миин астыам этээ. Миэхэ кемельеуххут дуо? (икки хамаандаа арахсаллар уонна мииннэ туттуллар обрuch иьигэр баар астары лук, свекла, хортуоска, морковь уо.а. оонньуурдары ракеткаба ууран абалаллар, корзинаба угаттыыллар Этафета). Учугэй да оболор. (уэрэр).

Обонньор Лука: оо дьээ аны сийим набаа ыарыйда, эмээхсин эмтээ эрэ.

Лукерия: оболоор, луук туохха туьалаабын билэбит дуо? (оболор луук туьатын этэллэр).

Бытааччы: чэийн эрэ билигин бийиги оболорбут ололдуьут лууктарын кутан онорбут салааттарынан кундулуехтэрэ. (оболор иьиккэ киллэрэн оболоргу аьаталыыллар). Набаа да миинньигэс салаат буолбут. Луук туьунан элбэби да биллибит. Бийиги оболорбут эьиил эмиэ ессе атын обуруот аьын ууннэрэн кундулуехтэрэ.

Приложение №2

